

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

Kapitel 1, predikan av Micael Nilsson, hållen i Korskyrkan söndagen den 6 januari 2013.

Först några korta ord om årets predikoupplägg. Jag har ibland mött predikanter som predikat sig genom Bibeln vers för vers och utmanats av deras förkunnelse. Alla våra försök till temasettningar och texter i urval riskerar ju att bli någonting lite godtyckligt. Många gånger har jag därför längtat efter en naknare och mer direkt kontakt med bibeltexten. För kanske är det t.o.m. ibland så att det jag minst av allt vill lyssna till är det jag mest av allt behövde lyssna till. Därför kommer jag under många av årets gudstjänster att läsa vers för vers, och kapitel för kapitel genom Matteusevangeliet, sakta och så noga vi bara hinner. På detta sätt följer vi Jesus i fotspåren genom världshistoriens mest fascinerande berättelse, med en ärlig bön om att få lära känna honom bättre.

Så här inleds Matteusevangeliet, **Matt 1:1-17: "Släkttavla för Jesus Kristus, son av David, som var son av Abraham. Abraham var far till Isak, Isak till Jakob, Jakob till Juda och hans bröder, Juda till Peres och Sera, vilkas mor var Tamar, Peres till Hesron, Hesron till Ram, Ram till Amminadav, Amminadav till Nahshon, Nahshon till Salma, Salma till Boas, vars mor var Rahav, Boas till Oved, vars mor var Rut, Oved till Ishai och Ishai till David, konungen. David var far till Salomo, vars mor var Urias hustru, Salomo till Rehabeam, Rehabeam till Avia, Avia till Asa, Asa till Josafat, Josafat till Joram, Joram till Ussia, Ussia till Jotam, Jotam till Ahas, Ahas till Hiskia, Hiskia till Manasse, Manasse till Amon, Amon till Josia och Josia till Jojakim och hans bröder, vid den tid då folket fördes bort till Babylon. Efter bortförandet till Babylon blev Jojakim far till Shealtiel, Shealtiel till Serubbabel, Serubbabel till Avihud, Avihud till Eljakim, Eljakim till Asor, Asor till Sadok, Sadok till Akim, Akim till Elihud, Elihud till Elasar, Elasar till Mattan, Mattan till Jakob och Jakob till Josef, Marias man; av henne föddes Jesus som kallas Kristus. Antalet släktled är alltså: från Abraham till David fjorton led, från David till fångenskapen i Babylon fjorton led och från fångenskapen i Babylon till Kristus fjorton led."**

Först av allt kan vi konstatera att boken börjar med en massa namn, men inte med författarens. Hur vet vi då att Matteus skrivit detta? Jo, det vet vi från den första kyrkans ledare som samstämmtigt pekar ut Matteus som författare till detta evangelium. Matteus som själv presenterar sig i Matt 10:3 som tullindrivare. Att vara tullindrivare innebar att man var en som samarbetade med den romerska ockupationsmakten, vilket i sin tur innebar att Jesus valde en djupt hatad man, med ifrågasatt trovärdighet, för att föra sin undervisning vidare. Men fast många nog kunde tycka att det var kontroversiellt av Jesus att kalla Matteus till lärjunge så var faktiskt Matteus mycket väl lämpad för uppgiften. Han var nämligen van att föra bok och att hålla ordning på tal och siffror. Någon har sagt att han lämnade allt för att följa Jesus. Allt utom papper och penna. Kanske var Matteus den av lärjungarna som förde anteckningar. Inget annat evangelium innehåller så många tal av Jesus som Matteusevangeliet. Matteus är angelägen om att redovisa Jesu lära. Och av detta kan vi dra slutsatsen att vi alla är kallade av nåd, för på ett sätt är det olämpligt gjort av Gud att välja människor som du och jag till tjänst i sitt rike. Men Gud kallar vem han vill, och han vet dessutom hur han ska Gud använda oss

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

Men varför denna märkliga start på en så fantastisk bok? Varför börja historiens mest kraftfulla berättelse med en släkttavla? Matteus boköppning får mig att känna det lite som om jag läser telefonkatalogen, fast på hebreiska, när jag sakta stavar mig genom dessa svåruttalade namn. Men faktum är att detta bibelkapitel ser ut som det gör av mycket goda skäl. Denna släkttavla är nämligen inte bara en släkttavla, den är också en slags bro, för Matteus skriver först till nyomvända judar. Med alla dessa namn visar han nu att det budskap han ska förmedla har rötter i Gamla Testamentet. Alltså är Matteus evangelium en bro mellan GT och NT. Hans släkttavla är en brilliant övergång mellan de gamla profetexterna och hans evangelium. Så låt oss nu se på den här släkttavlan en liten stund. Här finns till att börja med ett slags problem. Den är nämligen svår att få att gå ihop med GTs släkttavlor. Några namn fattas. Hur ska man se på det? Först var detta förstås inget problem för Matteus läsare. De kände till släkttavlorna och kunde fylla i de namn som fattades. Dessutom var det här ett relevant sätt att redovisa historien på i de gamla antika skrifterna, för där kunde man helt enkelt redigera sin text på det här sättet. Matteus poäng är att visa Jesu ursprung, inte att redovisa hela historien. Ja, han säger själv att han tar till ett slags pedagogiskt grepp, och att han tagit upp 14 namn från tre olika epoker. Så detta är förklaringen till att några namn utlämnas. Matteus glömde dem inte. Och de som lyssnade kände väl till historien. Han gör det han gör av pedagogiska skäl.

Ett annat problem är skillnaden mellan släkttavlan i Matteus evangelium och Lukas evangelium. Från David och framåt skiljer sig nämligen namnen åt. Och den enklaste förklaringen till det är att Matteus släkttavla redovisar Josefs släkträd, när Lukas redovisar Marias.

Nu inleder Matteus denna släkttavla med att omedelbart lyfta fram de två viktigaste namnen i tavlan (förutom Jesus), nämligen David och Abraham. Med detta vill han visa att Jesus är profetiornas uppfyllelse. Matteus tänker alltså inte presentera en ny religion, för dessa två inledande namn är namnen på två män i den bibliska historien till vilka Gud gav löften.

Till David hade Gud lovat i 2 Sam 7:16: "Ditt hus och ditt kungadöme skall bestå inför dig till evig tid. Ja, din tron skall vara befäst för evig tid." Och därför väntade nu Israel att en konung, Messias, skulle uppstå som ättling till David. Och till Abraham hade Gud sagt, 1 Mos 12:3: "...i dig skall alla släkter på jorden bli välsignade."

Så genom att nu visa hur Jesus kunde knytas till dessa två nyckelpersoner i GT, David och Abraham, vill Matteus säga att denne Jesus är uppfyllelsen på dessa två löften. Jesus är konungen från Davids släkt, och Jesus är den som Gud ska välsigna alla folk igenom.

Låt oss se om du får tag på det här. Släkttavlan följer inte Jesu blodslinje bakåt i tiden, utan hans lagliga rätt till tronen, efter sin fosterfar Josef. Lukas följer däremot Jesu genetiska släkttavla bakåt, genom Maria. Och här finns en rätt intressant detalj. Så även om detta väl inte har någon större bäring på din tro så låt oss ändå ta lite tid med den, eftersom den ger en intressant insikt i hur detaljerad och exakt den bibliska uppenbarelsen kan vara ibland.

Matteus släkttavla hoppar alltså över några namn, av pedagogiska skäl. Hur som helst är det intressant med ett av dessa utlämnade namn. I vers 11, mellan Josia och Jojakim, fattas namnet Jojakim. Namnet Jojakim är ett minst sagt laddat namn. Jojakim var nämligen en mycket ond kung. Så ond att Gud reste upp en av sina profeter mot honom, nämligen profeten Jeremia, som profeterade i Jer 36:30: "Aldrig skall en ättling till honom sitta på Davids tron."

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

Kan detta ha varit ett försåt, en listig plan från onskans furste, som visste att Gud hade lovat att sända en Frälsare från Davids släktled att uppväcka en sådan ondska i denne Jojakim att det omöjliggjorde att detta skulle kunna ske genom hans ätt, d.v.s. blodslinje? Hur som helst blev detta ett stort dilemma för de judar som väntade på att Messias skulle träda fram som en ättling från Davids stam. Nu hade ju Gud sagt att detta inte skulle kunna ske genom Jojakims efterföljande. Så hur löste Gud detta? Ja, vem hade kunnat funderat ut jungfrufödelsen? Jesus fick sin lagliga rätt till tronen som Josefs adoptivson. Men han följde inte Jojakims blodslinje. Också till sin genetiska härkomst gick hans stamtavla tillbaka till David, genom Marias släkt, fast inte genom konungalängden utan genom en annan av Davids söner, nämligen Natan. Alltså kunde Gud uppfylla allt han lovat David och det judiska folket genom Jesus, trots allt.

Och här tror jag att vi stannar och backar ut ur alla dessa detaljer, genom att helt enkelt dra slutsatsen att Gud vet hur han ska uppfylla allt han lovat. Det kunde ju annars hända ibland att också du och jag ser ut över jorden och undrar hur i all världen Gud ska få någon ordning på allt och hur det ska gå med hans löften. Men en dag ska vi blicka ut över historien, liksom från andra hållet, och kunna konstatera det författaren av Josua bok en gång konstaterade, Jos 21:45: "Av allt det goda Herren hade lovat Israels folk uteblev ingenting. Allt gick i uppfyllelse."

Jesu släkttavla är en märklig läsning. Här finns verkligen ett och annat att upptäcka för den som vill gå i närkamp med texten. Vi säger ibland att vi inte väljer föräldrar. Men det gjorde Jesus. Och när han valde själv så valde han alltså att födas av enkla föräldrar från en familj med många problem i sin historia. Och av detta drar hebréerbrevets författare denna slutsats, Hebr 4:15-16: "Vi har inte en överstepräst som är oförmögen att känna med oss i våra svagheter, utan en som har prövats på alla sätt och varit som vi men utan synd. Låt oss därför frimodigt träda fram till nådens tron för att få förbarmande och nåd i den stund då vi behöver hjälp."

Nu lämnar vi släkttavlan och äntrar kapitlets andra del, **Matt 1:18-19: "Med Jesu Kristi födelse förhöll det sig så: hans mor, Maria, hade blivit trolovad med Josef, men innan de hade börjat leva tillsammans visade det sig att hon var havande genom helig ande. Hennes man Josef, som var rättfärdig och inte ville dra vanära över henne, tänkte då skilja sig från henne i tysthet."**

Låt oss försöka att sätta oss in i Josefs situation. Maria hade fått ett änglabesök med ett budskap från Gud. Men Josef hade inget änglabesök fått, och nu visar det sig att hans blivande hustru är gravid. Det var svårt att tro på jungfrufödelsen för Josef, liksom för alla andra. Har du någon gång funderat på hur detta måste ha varit för Maria? Vem trodde egentligen på henne när hon berättade om änglar och uppenbarelser som förklaring på sin graviditet?

Då läser vi att "Josef, som var rättfärdig och inte ville dra vanära över henne, tänkte skilja sig från henne i tysthet." Josef var rättfärdig. Det betyder att han inte kunde gifta sig med en kvinna som begått äktenskapsbrott. Men han ville inte heller dra Maria inför rätta och bestraffa henne. Hans lösning blev att ta ut en tyst skiljsmessa. Charles Spurgeon kommenterade en gång detta med dessa kloka ord: "När vi måste göra någonting svårt, så låt oss se till att göra det så ömsint som möjligt" Josef hade en hög moral, men det gjorde honom inte till en moralist. Människor med hög moral kan ibland börja slå sin höga moral i huvudet på andra. Men så var det inte med Josef. Han kombinerade en hög moral med ett barmhärtigt sinne och ett varmt hjärta. Och det gör en människa stor i mina ögon.

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

Matt 1:20-21: "Men när han hade beslutat sig för det uppenbarade sig Herrens ängel för honom i en dröm och sade: "Josef, Davids son, var inte rädd för att föra hem Maria som hustru, ty barnet i henne har blivit till genom helig ande. Hon skall föda en son, och du skall ge honom namnet Jesus, ty han skall frälsa sitt folk från deras synder."

Matteus skriver att Josef tänkte. Han var en tänkare. Men så lade han sig för att sova. Då blev han en drömmare. Det går alltså att vara både ock. Tänkare kan bli grubblare. Drömmare kan bli fanatiska. Men Josef visar att man både kan vara en tänkare och en drömmare. Vers 19 och 20 tecknar ett fint litet porträtt av Josef. Han var inte en svartvit, smalspårig, antingen-eller-människa. Han var både ock. Han hade en hög moral, men var också barmhärtig. Han var en tänkare, men också öppen för Guds Andes tilltal. Det är eftersträvansvärt.

- Du ska ge honom namnet Jesus. Det var inget helt ovanligt namn. Namnet Jesus, eller Joshua, som hans föräldrar uttalade det är ju samma namn som Bibelns Josua. Många hade burit det namnet före honom. Många har burit det namnet efter honom. Men ingen har burit det namnet som honom. Detta var nämligen inte bara vad han hette. Detta var också vad han var. Han var Jesus, vilket betyder Frälsaren. Och detta är poängen i proklamationen. Han kom för att du behöver honom. Han är Frälsaren. Vi behöver frälsning. Så du ska ge honom namnet Jesus, för Bibeln säger att den som bekänner honom som sin herre och fräsare ska bli räddad.

Matt 1:22-25: "Allt detta skedde för att det som Herren hade sagt genom profeten skulle uppfyllas: Jungfrun skall bli havande och föda en son, och man skall ge honom namnet Immanuel (det betyder: Gud med oss). När Josef vaknade gjorde han som Herrens ängel hade befallt och förde hem sin trolovade. Han rörde henne inte förrän hon hade fött en son. Och han gav honom namnet Jesus."

Detta är kapitlets epilog. Det säger i korthet att det till slut blir som Gud hade sagt. Människor är fria att ifrågasätta vad de vill. Men till slut ska Gud säga sitt. Inte genom ännu ett debattinlägg, utan genom att uppfylla sina löften. Och därför är det bästa du kan göra det som Josef gjorde. Lyd Gud, så gott du kan och förstår.

Sist av allt vill jag avsluta med några ord som vätter mot bönen. "Man skall ge honom namnet Immanuel." Vad händer här? Var det inte Jesus han skulle heta? Varifrån kommer då detta nya namn, Immanuel? Frågan uppstår: Vad heter han egentligen? Ska han heta Jesus, eller ska han heta Immanuel? Och svaret är förstås att det inte alls finns några motsättningar mellan dessa två namn. Jesus är det namn du ska ge honom. D.v.s. du ska kalla honom för din Frälsare. Men när han blivit din Frälsare ska du också kunna konstatera att Gud är med dig.

Detta sista namn sammanfattar faktiskt hela detta kapitel. Det rymmer hela bibeltexten inom sig. Kapitlet är tvådelat. Men båda delarna handlar om vem Jesus är. Den första delen visar på hans mänskliga rötter. Jesus föds som människa ibland oss och delar våra liv. Den andra delen talar om att han är mer än så. Jesus var Marias son, men också Guds. Alltså är han Immanuel, Gud med oss. Och det är en vacker tanke att leva med: Gud är med oss.

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

Gud är med oss genom sin Helige Ande alltid och ständigt. Gud är med oss på arbetsplats och i bönevrå. Gud är med oss varje dag och varje slags dag. Gud är med oss i glädjen men också när vi måste vandra genom dödsskuggans dal. Gud är med oss när vi har framgång, men också när vi frestas och kanske faller, för att resa oss upp igen. Gud är med oss i dödens stund och på domens dag, så att också vi en dag ska få vara med honom som alltid är med oss. När John Wesley dog, den gamle väckelsepatriarken från 1700-talets England, blev detta hans sista ord i livet: - Det bästa av allt är att Gud är med oss. Och det är sant, för Paulus skriver i Rom 8 att "Om Gud är för oss, vem kan då vara mot oss?" Låt oss ta de orden med oss in i vår bönestund idag.